

Warszawa, dnia 8 stycznia 2025 r.

Pani Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Minister,

w imieniu członków Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce (AmCham) oraz uczestników AmCham Manufacturers' Forum przekazuję na ręce Pani Minister rekomendacje wypracowane podczas ostatniej edycji Forum, która odbyła się 24 października 2024 w Warszawie. Stanowią one wynik dyskusji w trakcie trzech paneli poświęconych – odpowiednio – miejscu Polski w globalnych łańcuchach wartości, zielonej produkcji oraz roli technologii i ludzi w budowie przemysłu 5.0, które zgromadziły w sumie ponad 20 przedstawicieli i przedstawicielek największych amerykańskich inwestorów działających w sektorze produkcyjnym.

AmCham jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców amerykańskich w naszym kraju, reprezentujących jednocześnie jedną z największych grup inwestorów zagranicznych, którzy ulokowali w Polsce aktywa o wartości 239 mld złotych i stworzyli 327 tysięcy miejsc pracy. Od ponad 30 lat działamy na rzecz rozwoju wzajemnych relacji gospodarczych, a naszą misją jest poprawa klimatu inwestycyjnego i promocji naszego kraju na rynku amerykańskim. Reprezentujemy największych pracodawców w Polsce wyróżniających się tworzeniem stale rosnącej liczby wartościowych miejsc pracy. AmCham Manufacturers' Forum jest jednym z najważniejszych wydarzeń branży produkcyjnej w Polsce i zgromadziło w tym roku ponad 200 przedstawicieli amerykańskich inwestorów związanych z przemysłem.

Liczymy na wzięcie po uwagę przedstawionych przez nas diagnoz i proponowanych rozwiązań w planowaniu polskiej polityki gospodarczej i klimatycznej. Jesteśmy przekonani, że ich uwzględnienie zapewni spójność polityk publicznych zmierzających do podniesienia konkurencyjności polskiej gospodarki, ochrony środowiska oraz walki ze zmianami klimatu, a także będzie sprzyjać rozwojowi w Polsce innowacyjnego przemysłu.

Postulaty i rekomendacje po AmCham Manufacturers' Forum 2024

1. Kluczowe znaczenie dla rozwoju przemysłu w Polsce ma dywersyfikacja oraz rozwój czystych źródeł energii, co pozwoli na szerszy dostęp do taniej i zielonej energii

W obecnym otoczeniu gospodarczym i regulacyjnym Unii Europejskiej dostęp do taniej, stabilnej i zielonej energii nie tylko przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych, ale także stanowi kluczowy czynnik rozwoju produkcji przemysłowej. Biznes ocenia pozytywnie dotychczasowe działania Polski w tym zakresie, takie jak m. in. rozwój terminali LNG w Świnoujściu, otwarcie Baltic Pipe, przygotowania do budowy elektrowni jądrowych w Polsce oraz inicjatywy zmierzające do odblokowania rozwoju lądowych farm wiatrowych. Wskazane decyzje dają szansę na przyszłe obniżenie kosztów energii elektrycznej konieczne dla rozwoju branż energochłonnych. Wiele z inicjatyw mających na celu transformację polskiego sektora energetycznego wpływa także pozytywnie na pogłębienie współpracy między

Stanami Zjednoczonymi a Polską oraz pozwala na utrwalenie niezależności od rosyjskich surowców energetycznych.

Transformacja polskiej energetyki musi jednak zdecydowanie przyspieszyć, jeśli polski przemysł ma zachować konkurencyjność. Z danych Komisji Europejskiej wynika, że ceny energii elektrycznej w Polsce w 2024 roku na rynku hurtowym były jednymi z najwyższych w Europie. Ceny energii elektrycznej stają się tym samym najważniejszą barierą blokującą rozwój inwestycji zagranicznych w sektorach energochłonnych w Polsce. Co więcej, obecnie nawet 80 GW mocy wytwórczych energii nie zostaje wykorzystane ze względu na odmowę ustanowienia przyłączy. Konieczne są pilne zmiany w tym zakresie. Elementem przyspieszenia transformacji mogłoby być także zapewnienie przedsiębiorcom z branż energochłonnych szerszego dostępu do preferencyjnego finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii, rozwój instrumentów wsparcia poprawy efektywności energetycznej oraz wprowadzenie mechanizmów obniżania cen energii dla strategicznych części sektora produkcyjnego.

Oparcie produkcji przemysłowej na obecnym miksie energetycznym z dominującą rolą węgla diametralnie zwiększa też ślad węglowy raportowany w sprawozdawczości ESG, który jest elementem opracowania ratingu i oceny pozafinansowej przedsiębiorstw i państw oraz służy inwestorom do porównywania alternatywnych kierunków inwestowania. W związku z pracami nad polską implementacją dyrektywy CSRD, obowiązkiem raportowania zostanie objęte nawet 50 000 przedsiębiorstw. Wyniki analiz wpłyną na zachowania inwestorów i instytucji finansowych w kontekście przyznawania finansowania inwestycji. Niższy koszt kapitału będą miały spółki z wyższymi wskaźnikami zrównoważonego rozwoju.

2. Dla inwestorów rozważających Polskę jako miejsce ulokowania inwestycji przemysłowych istotne są długoterminowe, stabilne i publicznie komunikowane plany dotyczące rodzajów wspieranych źródeł energii

Decyzje o nowych inwestycjach w sektorze produkcyjnym opierają się na wieloletnim planowaniu kosztów i angażują bardzo duże środki w implementację rozwiązań technologicznych, które często są bezpośrednio związane z wykorzystaniem konkretnych źródeł energii. Dlatego branże energochłonne są szczególnie narażone na zmiany polityczne i regulacyjne w zakresie wspieranych źródeł energii, co sprawia, że ryzyko regulacyjne staje się istotnym komponentem ryzyka biznesowego. Rozwojowi inwestycji produkcyjnych w Polsce bardzo sprzyjałyby wieloletnie deklaracje dotyczące wspieranych źródeł energii pozwalające racjonalnie zarządzać tym ryzykiem. Dotychczasowe radykalne zmiany np. w podejściu do lądowej energetyki wiatrowej, negatywnie wpływały nie tylko na tempo transformacji energetycznej, ale także na atrakcyjność inwestycyjną Polski.

3. Niezbędne jest usprawnienie i uproszczenie procedur planistycznych i środowiskowych tak, aby nie uniemożliwiały firmom produkcyjnym inwestycji

Procedury administracyjne składające się na proces inwestycyjny w Polsce, szczególnie postępowania planistyczne i środowiskowe, należą do najdłuższych i najmniej elastycznych w Unii Europejskiej. Szczególną bolączką są procesy lokalizowania elektrowni opartych na odnawialnych źródłach energii. Dobrze demonstruje to przypadek Flex, firmy członkowskiej AmCham Polska, która planowała prace nad budową własnych odnawialnych źródeł energii w postaci farmy fotowoltaicznej o mocy 8,5 MW. Decyzja biznesowa w centrali została podjęta w roku 2021, wszystkie kontrakty na budowę zostały podpisane już w lutym 2022 roku, jednak inwestycja do dziś nie została zrealizowana z uwagi na przewlekłość postępowań administracyjnych i trudności wynikające z nieelastycznych procedur planistycznych. Dla porównania, oczekiwanie na wszelkie niezbędne zezwolenia administracyjne w Irlandii wynosi 30 dni, w Austrii 45 dni, zaś we Włoszech 65 dni.

4. Konieczna jest lepsza i bardziej powszechna edukacja konsumencka, zarówno ze strony sektora publicznego jak i prywatnego, zwłaszcza w zakresie nowych regulacji

Przedsiębiorcy w branży produkcyjnej doświadczają w ostatnich latach kompletnej zmiany krajobrazu regulacyjnego. Agenda regulacyjna Unii Europejskiej obejmuje niemal wszystkie aspekty działalności przemysłowej, od źródeł energii, przez raportowanie i gwarantowanie zgodności z przepisami na wszystkich etapach łańcuchów dostaw, aż po standardy dotyczące opakowań i odpadków opakowaniowych. Wiele z tych regulacji bezpośrednio przekłada się na sytuację konsumentów, czego dobrym przykładem jest implementacja przepisów dotyczących produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych (SUP). Wprowadzenie nowej opłaty zostało bardzo negatywnie przyjęte przez użytkowników końcowych z uwagi na poczucie, że to oni zostali obciążeni kosztami wdrażanych zmian i nie zostali wystarczająco poinformowani o ich powodach i zakładanych celach. Efektywne wdrażanie agendy regulacyjnej wymaga dużo lepszej edukacji konsumenckiej, która pozytywnie wpłynie również na poziom przestrzegania wprowadzanych przepisów.

5. Rozwój przemysłu w Polsce zależy od dostępu do wykwalifikowanych kadr

Ostatnie lata przyniosły radykalne zmiany w poziomie zamożności polskiego społeczeństwa i charakterystyce polskiego rynku pracy. Z państwa emigracyjnego konkurującego w dużej mierze niskimi kosztami pracy Polska przeistacza się w rozwinięte gospodarczo państwo imigracyjne. W połączeniu z kryzysem demograficznym i słabym dostosowaniem systemu edukacji do potrzeb rynku pracy, palącym problemem dla firm produkcyjnych staje się dostępność specjalistów niezbędnych do rozwoju nowoczesnych form produkcji przemysłowej.

W debacie na temat polityki migracyjnej niezbędne jest uwzględnienie gospodarczego aspektu rozważanych rozwiązań. Konieczne jest ułatwienie procesu uzyskiwania wiz pracowniczych dla wykwalifikowanych specjalistów, wprowadzenie zachęt finansowych dla wybranych sektorów, a także wspieranie mobilności społecznej i migracji wewnętrznych. Do świadomości społecznej przebił się już niedobór pracowników w sektorze IT, jednak nie mniej naglący dla polskiej gospodarki problem wynika z braku wysoko wykwalifikowanych specjalistów, szczególnie technicznych, potrzebnych do realizacji projektów transformacji energetycznej.

Rozwiązanie tego problemu może wspierać zaspokojenie ogromnych potrzeb edukacyjnych w zakresie umiejętności niezbędnych dla green jobs, zarówno w ramach uczelni wyższych, jak i programów kursów czy certyfikacji pozwalających na up-skilling i re-skilling pracowników. Dobry przykład stanowią rozwiązania przyjęte we Włoszech, gdzie pracodawcy kierujący pracownikami na kursy mogą odliczać na tej podstawie część należnego podatku. Niezbędne jest jednak także stworzenie ram dla bliższej współpracy biznesu z uczelniami wyższymi oraz wspieranie edukacji technologicznej na wcześniejszych etapach edukacji.

6. Szczegółowe postulaty dotyczące rozwoju branży produkcyjnej wyartykułowane podczas AmCham Manufacturers' Forum 2024:

- a) Odblokowanie regulacyjne powstawania farm wiatrowych, szczególnie małych, wykorzystywanych na własne potrzeby;
- b) Przystąpienie polskiego regulatora do AIB (Association of Issuing Bodies), co może obniżyć nawet o 50% koszt zielonych certyfikatów;
- c) Bardziej aktywna polityka informacyjna w zakresie nowych regulacji dotyczących sprawozdawczości. Instrukcje, wytyczne czy długoterminowe deklaracje dotyczące stosowania nowych przepisów są bardzo potrzebne, zwłaszcza dla sektora MŚP, który nie

dysponuje środkami na fachowe kancelarie niezbędne do odpowiednich wdrożeń;

d) Pilne zapewnienie stabilności regulacyjnej gospodarki obiegu zamkniętego w zakresie opakowań;

e) Dostosowanie przepisów technicznych dotyczących przyłączy energetycznych o bardzo dużej przepustowości do realiów rynkowych.

Mamy nadzieję, że nasze rekomendacje staną się bazą dla dalszego konstruktywnego dialogu pomiędzy amerykańskimi inwestorami z branży produkcyjnej a administracją publiczną. Osobą do kontaktu jest Mateusz Jurczyk, dyrektor oddziału AmCham w Krakowie i Katowicach, z którym można się skontaktować pod adresem: mateusz.jurczyk@amcham.pl oraz numerem tel.: +48 690 057 660.

Marta Pawlak
dyrektor ds. prawnych i polityk publicznych